

שיטת המיון
העשרונית של דיואי

מעט היסטוריה

לאורך מרבית ההיסטוריה הספר היה מצרך נדיר ויקר. שליטים שרצו להקים ספרייה בארצם שלחו שליחים לכל רחבי תבל במטרה לאתר ולרכוש ספרים, וחוקרים ומלומדים נדדו ממקום למקום. המצב השתנה במחצית השנייה של המאה התשע-עשרה, כאשר בעקבות התפתחויות חברתיות וטכנולוגיות עלתה תפוצתו של הספר לאין שיעור. כתוצאה החלו ספרנים, לראשונה בהיסטוריה, להתמודד עם בעיית עודף המידע. אחת השאלות שנבעה מבעיית עודף המידע הייתה כיצד לסדר את הספרים באופן שיהיה קל ופשוט לאתר אותם על המדף.

על מלוויל דיואי

אחד הספרנים שהתחבט בבעיה זו היה מלוויל דיואי, ספרן אמריקאי שחי בשנים 1851-1931. ב-1874 הוא סיים את לימודי התואר הראשון והחל לעבוד כספרן בספרייה האקדמאית באוניברסיטה שבה למד. ב-1876 הוא פרסם חוברת דקה בשם: "מיון ומפתוח נושאים לקטלוג וסידור ספרים בספרייה". בחוברת הוא תאר את שיטת המיון העשרוני שהוא פיתח. תוך קצר אמצו בספריות רבות בארצות-הברית ובעולם את השיטה. בארץ שיטת המיון של דיואי נפוצה מאוד בספריות ציבוריות, בספריות בתי-ספר וברבות מהספריות האקדמאיות.

שיטת המיון דיואי – העיקרון המרכזי

העיקרון המרכזי שעומד מאחורי שיטת המיון של דיואי היא חלוקת תחומי הדעת האנושית לעשרה נושאים, כאשר כל נושא מקבל מספר מ-0 עד 1000. כל אחד מעשרת הנושאים מתחלק לעשרה תתי נושאים, וכל תת נושא מתחלק שוב, וכך הלאה.

הפילוסופיה של שיטת המיון של דיואי

חלוקת תחומי הדעת לא הייתה שרירותית. מאחורי החלוקה עמדה פילוסופיה שתאמה את השקפת עולמו של מלוויל דיואי כנוצרי פרוטסטנטי אמריקאי.

לדוגמה, דיואי שאל מהי השאלה הראשונה שבני האדם שואלים, ותשובתו הייתה: "מי אני?" המדעים שעונים על השאלה הם פילוסופיה ופסיכולוגיה. לכן הם קיבלו את המספרים שבין 100 ל-200. השאלה השנייה היא: "מי ברא אותי?" המדע שמשיב על כך הוא דתות, ולכן הוא קיבל את המספרים שבין 200 ל-300. וכך החלוקה נמשכת בהתאם לשאלותיו של דיואי.

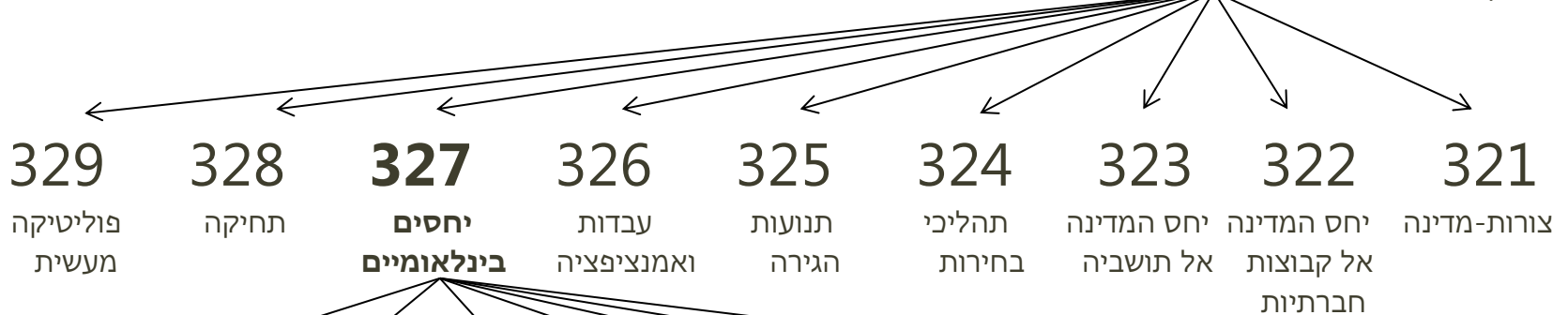
החלוקה הבסיסית

- 0 – מטה דטה (אנציקלופדיות, מחשבים) □
- 100 – פילוסופיה ופסיכולוגיה □
- 200 – דתות □
- 300 – מדעי החברה □
- 400 – שפות □
- 500 – מדעים □
- 600 – יישומי מדע (טכנולוגיה, רפואה, מנהל עסקים) □
- 700 – אמנות □
- 800 – ספרות □
- 900 – היסטוריה וגיאוגרפיה □

חלוקה לתתי-נושאים

300

מדעי החברה

ביקורת על השיטה

שיטת המיון של דיואי אינה מושלמת ויש בה עיוותים. למשל, תחום הפסיכולוגיה שבימינו מקובל לשייך אותו למדעי החברה, מיוצג על ידי המספרים 150-159, כלומר מסודר יחד עם ספרי הפילוסופיה דווקא. הסיבה לכך היא שמבחינה היסטורית תחום הפסיכולוגיה נחשב לפילוסופיה ולא למדע. יש להניח שאלו היו מפתחים את שיטות המיון של דיואי בימינו, הפסיכולוגיה הייתה נכללת במדעי החברה.

עיוות אחר הוא בתחום הדתות: המספרים 200-289 מייצגים את הנצרות, והמספרים 290-299 את כל השאר. היהדות קיבלה את המספר 296.

כמו כן חלק מתחומי הדעת התופסים מקום נרחב בימינו, כמו מחשבים, לא היו קיימים בתקופתו. לפיכך מדי פעם יש לעדכן את השיטה, לשנות ולהוסיף מספרים בהתאם לצורך.